

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
 Str. Baron L. Pop 10
 SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
 Helyi telefon (nyomda) 2-02
 ELŐFIZETÉSI ÁR
 Egész évre 1150
 Félévre 600
 Negyedévre 320
 Egy órára 110

IX évfolyam * 245. szám
 1928 November 13 kedd
 * 5689 Chesvan 29 *

Dr. Ramaseter Róbert
 Utc. 2. Ilc. 8. Budapest

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A Keren Hajjeszód építi az országot!

Aldozatok örvendő szívvel az ujjászülő Palesztina oltáran!

Erdély zsidóságának képviselői Maniu Gyula és Vajda Sándor előtt

A miniszterelnök és a belügyminiszter köszönik Erdély zsidóságának a nyolcesztendő fegyverbarátságot, amelyre továbbra is számot tartanak és egyforma elbánást ígérnek minden állampolgárnak. Aláírták a román-német egyezményt

Duca és Goga antiszemita zavargásokat készítenek elő

(Bucaresti-Bukarest, november 12. Az Új Kelet tudósítójától.) Hétfőn reggel kilenc órakor az erdélyi zsidóság nevében nyolctagú küldöttség kereste fel Maniu Gyula miniszterelnököt, amelynek tagjai dr. Fischer Tivadar, dr. Fischer József, dr. Kerész Jenő, dr. Mar-

ton Ernő, dr. Molnár Gyula, dr. Nobel Sándor, Schwartz Jakab és Simon Lajos voltak. Maniu Gyula miniszterelnök kitüntető szívéllyel fogadta a küldöttséget, amelynek nevében dr. Fischer Tivadar a következő üdvözlő szavakat intézte a miniszterelnökhöz:

diadalhoz, amelyet az ön pártjának kormányra jutása jelent.

Az erdélyi zsidóságot jogos büszkeség tölti el, hogy része van azon eszmék és célkitűzések győzelemre jutásában, amelyet a nemzeti párt párt képvisel.

— Amidőn ebből az örvendetes alkalomból talmácsolom az erdélyi zsidóság őszinte üdvözlését, kérem miniszterelnök úrnak teljes jóindulatát speciális zsidó érdekeink iránt. Az erdélyi zsidóság meg van győződve arról, hogy az új kormány az az egyén mint a kollektív demokrácia tekiütésében meg fogja valósítani azt a programot amely zászlójára van írva.

Ebben a reményben kívánjuk, hogy működésével sikerüljön megvalósítani azokat az ideálokat, amelyekért anyai éven át küzdött és meg tudja oldani azokat a hatalmas feladatokat, amelyekből az ország jövő sorsa és boldogulása függ. Reméljük, hogy az ön kormányának uralkodó utódjával új éra kezdődik Romániában és ez az éra oda fog vezetni, hogy mint egykor a római birodalom alattvalói tették, ennek az országnak is valamennyi polgára büszkén vallja magát az ország fiának. Engedje meg miniszterelnök úr, hogy végül, ősi zsidó szokás szerinti, amikor valami nagyon örvendetes esemény történik velünk, *dicsérjük azt a napot, amelyen ezt megéltük.*

Dr. Fischer Tivadar üdvözlő beszéde

— Boldog vagyok, hogy szószólója lehetek az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség küldöttségének, amely azért jelenik meg ön előtt, hogy az erdélyi zsidóság érzelmeit tolmácsolja, azon alkalomból, hogy a román nép túlnyomó többsége ünnepli a magas régens tanácsnak régén várt böles elhatározását, amellyel az ország kormányzását az ön vezetése alatt álló nagy demokratikus pártra bízta.

Az erdélyi zsidó kisebbség, amelyet a mi szervezetünk képvisel, szíve mélyén meg van hová attól az örömtől és lelkesedéstől, amelytől a román nemzet nagy tömegei, de különösen Erdély lakossága hangos és lelkesen összeforrtak érzi magát velük ezen lelkesedésben, valamint az ön által megalakított kormány működéséhez fűzött reményekben.

— Néhány nap múlva, — folytatta dr. Fischer Tivadar — tizedik évfordulója lesz annak a napnak, amidőn a cionista világmozgalom lendületes fejlődése Erdélyben is életre keltette a zsidó nemzeti öntudatot. Ez az öntudat hozta létre az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetséget, mint az erdélyi zsidó nemzeti kisebbség politikai szervezetét. Ön volt az, aki mint a *Consiliul Dirigent* elnöke feljött az erdélyi zsidóság reneszánsz-mozgalmára és szimpátiáját fejezte ki szervezetünk iránt, amikor annak megalakulását tudomására hoztuk. A cionizmus tudvalevőleg nem más, mint a zsidó nép szabadságharcja, amelyet a modern demokrácia fegyverével vív meg.

Csak természetes, hogy amikor ebben a küzdelemben a Zsidó Nemzeti Szövetség első ízben lépett a politikai küzdelemre, mint az önálló zsidó kisebbség reprezentánsa, ahhoz a párthoz csatlakozott, amely ennek az országnak demokratikus felépítését, a jog, igazság és megértés uralmának megeremtését tüzte zászlójára.

Ahhoz a párthoz, amely minden önző érdek nélkül, tisztán belső meggyőződésből határozta el azokat a gyulafelhárvári pontokat, amelyek megvalósítása új életet fog jelenteni Románia kisebbségi tömegeire nézve.

— Azóta minden egyes alkalommal

igyekeztünk teljes erőnkkel támogatni azt a küzdelmet, amelyet az ön vezetése alatt álló nemzeti párt folytatott egy hiús rendszer ellen, egy egészségesebb, jobb rendszer érdekében. Ezen ezért annál nagyobb az erdélyi zsidóság öröme, hogy hozzájárulhatott ahhoz a

Maniu Gyula és Vajda Sándor üzenete az erdélyi zsidóságnak

Maniu Gyula miniszterelnök a delegációnak adott válaszában kijelentette, hogy a kormány ma is ugyanazon elvek alapján áll, amelyek történelmi múltjában is vezették. Az új kormány azt akarja, hogy ennek az országnak minden egyes polgára egyenlő jogu legyen és egyformán boldoguljon. Azt akarja hogy Románia igazi édesanyja legyen fiainak akár román, akár zsidó az illető. Nem felejtette el egyébként azt a kitartó fegyverbarátsá-

got, amelyet nyolc é. féltven át tartott a nemzeti párttal az erdélyi zsidóságnak. Köszöni az erdélyi zsidóságnak azt a támogatást, amelyben a nemzeti pártot célkitűzésének elérésére és az ország konszolidálására folytatott küzdelemben részesítette és amely támogatás rozentul is feltétlenül számít.

A delegáció ezután dr. Vajda-Voevod Sándor belügyminisztert kereste fel, aki

ugyancsak a miniszterelnökségen tartózkodott. Az üdvözlésre adott válaszában Vajda Sándor különösen azt emelte ki, hogy egyes opportunus zsidó csoportokkal szemben az erdélyi zsidóság következetesen mindvégig kitartott a nemzeti párt mellett. Természetes, hogy ezt a hűséges fegyverbarátságot a nemzeti párt nem fogja elfelejteni most sem, amikor hatalmon van.

A kormány megsemmisíti a román-német egyezményt, amelyet Bratianu Vintila törvénytelenül! íratott alá

Az új kormány már is elkönnyvelheti első kormányzati sikerét. A német-román egyezmény, amely körül csaknem egy éve folyik a vita, alá van írva és így a kölcsön, valamint a stabilizáció elől az utolsó akadályok is elhárultak. A német-román tárgyalások tudvalevően már a liberális kormány uralmának legutolsó napjaiban csaknem teljesen perfektuálód-
 tak, Bratianu Vintila lemondása után táviratilag utasította is Victor Antonescut, hogy a meg egyezést írja alá. Antonescu azonban azt sürögnyözte vissza, hogy a német kormány nem akarja elfogadni a lemondott kormány zsidóit. Nemzeti párt körökben azt a hír tartotta magát, hogy a németek az utolsó pillanatban újabb feltételeket állítottak fel és ezektől csak a belpolitikai helyzet kielégítő megoldása esetén térnének el. Ez a hír valóban is bizonyult, mert

tegnap este kilenc órakor Berlinben a két ország meghatalmazottai aláírták a megállapodást. A német kormány rendkívül megleghangu táviratot küldött Bukarestbe, amelyben közli, hogy azért mutatott az utolsó pillanatban nagyfokú engedékenységet, mert bízik abban, hogy az új kormány megalakulása a két ország kö-

zötti bensőséges együttműködésnek új korszakát jelenti, amelynek jelentős befolyása lesz a jövőre nézve. A német-román egyezmény aláírásának hírére nyomban felvették a félbeszakított kölcsöntárgyalásokat is. A francia-amerikai pénzeszoport delegátusai kijelentették, hogy a kölcsön-kérdésben a

SELECT-MOZGÓ
 Ma és holnap utoljára
VIRRADAT
Hermann Sudermann
 novellája nyomán, főszerepben:
JEANET GAYNOR és GEORG O'BRIEN
 Monopol Foxfilm.

Sikerrel folytatja
Vörös bestia
 Indán dráma, főszerepben:
DON DOUGLAS
 (Tom Mc Coy)
 Monopol Metrofilm.
 Jön: **Virradat** csupán egy napig!

legnagyobb örömmel állanak Maniu Gyula rendelkezésére és még a hét folyamán Bukarestbe érkeznek, hogy a feltételeket megbeszéljék.

A német-román egyezmény feltételei egyébként rendkívül előnyösek. Eszerint Románia tíz napon belül hárommilliárd lej készpénzt kap Németországtól abból a 75 millió aranymárkából, amelynek fizetésére Németország kötelezte magát.

A német kézben lévő román járadékokat negyven év alatt fizeti ki Románia, a revalorizálás kúlesa az 1913. évi járadéknál száz százalék, a többi járadéknál ötven százalék. Németország a Dawes-terv értelmében negyvenmillió arany márkát fizet meg Romániának.

Igen nagy jelentősége van az egyez-

mény azon pontjának, amely szerint Németország magára vállalja a Creditul Industrial megszervezését Romániában.

A szerződés aláírásáról szóló német jelentés azt is megállapítja, hogy a Reichsbank résztvesz a stabilizációban és a német gazdasági körök a feltételek megállapítására nézve tárgyalásokat kezd angol, francia, amerikai tőkéskekkel, illetve kormánnyal. Petrescu Comnen szombaton a szerződés aláírása után bankettet adott, amelyen a német hivatalos és pénzügyi körök vettek részt.

Mint utóbb kiderült, a német-román egyezmény aláírása liberális manőver volt.

Az esti órákban érkezett jelentés szerint a német-román megállapodást a liberális kormány megbízásából írta alá Petrescu Comnen abban az órában, amikor az új kormány letette az esküt. Hir-

szint ez Bratianu Vintila távirati utasítására történt, aki azt akarta, hogy az egyezmény aláírása a liberálisok érdeke legyen, holott a németek épen a kormányváltás hatása alatt parafálták a szerződést. Bratianu Vintilának ez a magatartása politikai és diplomáciai körökben mély feltűnést keltett és az összes lapok megállapítják, hogy ilyesmire a politikai és diplomáciai életben példa még nem volt. Amikor Bratianu Vintila furesa sakkbuzása köztudomású lett, még a liberális vezetők is elítélték magatartását.

Hir szerint Petrescu Comnen le fogja vonni ennek az ügynek konzekvenciáját és már a legközelebbi minisztertanács vissza fogja rendelni Bukarestbe.

A „Cuvantul” szerint minthogy a kormány az aláírást törvénytelennek tartja, a megegyezést meg fogja semmisíteni.

Az új kormány gazdasági programja

A külföldi kölcsön megszerzése és a lej törvényes stabilizációja után az új kormány hozzáfoghat széleskörű gazdasági programjának megvalósításához, amelytől mindenki az ország gazdasági

lét törvényesség kiépítését fogja megkezdeni.

— Mindent elgondolunk követni, — mondotta Maniu miniszterelnök, — hogy a külföldi államok modern gazdasági rendszerét hozsajtsuk meg az országban. Ezt megelőzőleg azonban meg kell találnunk a kivezető utat a jelenlegi krízisből, amit a lejtábilizáció gyors végrehajtásával és a leromlott közszellem

és az ország valamennyi polgára összefogva a miniszterelnök nyilatkozata, mint azt maga is hangsúlyozza, csak a leg-sürgösebb teendőket foglalja magában.

Tudvalevő ugyanis, a nemzeti parasztpártiak hatalmas gazdasági programja van, amelynek tengelyében a falusi bir-tokosság megerősítése, a szövetkezetek támogatása, a lífelszolgáltatásnak egy megfelelő pénzgazdaság útján való ki-píttése, valamint az uszorakamatok megszüntetése, általában pedig az egész köz-gazdasági életnek magasabb nivóra való emelése áll.

Ami a kormány kisebbségi politikáját

Jön: John Barrymore

konzolidálását várja. Erről a roppant nehéz és orrási arányú feladatról Maniu Gyula miniszterelnök a következő nyilatkozatot tett:

— Az első teendő az, hogy az új kormány meg kell állapítania azon feltételeket, amelyeknek alapján Románia szervesen bekapcsolódhat a világ-gazdaságba. Ennek a bekapcsolódásnak egyik legfontosabb előfeltétele az, hogy Románia kereskedelme, ipara és mezőgazdasága a legszélesebbkörű szabadságot élvezze, mert csak így felelhet meg hivatásának. Ezt a szabadságot pedig csak törvényességgel lehet biztosítani. Az új kormány tehát mindenképp a szabadságjogok tiszteltbentartását és az abszo-

Select-mozgóban

helyreállításával remélünk elérni. Ugyan csak helyre akarjuk állítani a külföldi tőke bizalmát és a romániai vállalkozások iránt, hogy a termelési folyamat új források segítségével egészséges és fejlődésre alkalmas mederbe jusson. Az új kormány által képviselt gazdasági rendszer azonban csak ígéret a konstruktív munkára és ez az ígéret csupán úgy válhat valósággá, ha az ország jobb jövőjének megteremtésére irányuló munkájában a gazdasági élet minden tényezője

Don Juan és Borgia Lukrécia

megható drámában.

illeti, szükségesnek tartjuk ebből az alkalomból a gyulafehérvári határozatok lekötözni, amelynek pontjai erkölcsi-ket kötelezik a kormányt és amelyeknek maradéknélküli megvalósítását többször is beígérték.

Mit tartalmaznak a gyulafehérvári pontok

I. Az Erdélyi, Bánáti és Magyarországi Minden Románok nemzetgyűlése törvényes képviselőik útján 1918 november 18-án (december 1.) összegyűltek Alba Juliában és kimondták a Románoknak és az általuk lakott minden területnek egyesülését Romániával. A nemzetgyűlés nyomatékosan proklamálja a román nemzetnek elvitathatatlan jogát az egész Bánáthoz, beleértve a Maros, Tiszá és Duna között.

területek autonómiáját mindaddig idig- lenesen fentartja, amíg az általános vá- lasztás alapján megválasztott alkotmá- nyozó testület összeül.

III. Ezekkel kapcsolatban az új ro- mán állam megalkotásánál alapelvek gyanánt a nemzetgyűlés a következő- ket proklamálja:

I. Teljes nemzeti szabadság minden ittlakó nép számára. Minden nép a sa- ját nyelvét használhatja a közoktatás- ban, közigazgatásban és igazságszol-

gáltatásban a saját faji egyénei áha) és népessége számarányában képvise- lési jogot nyer a törvényhozó testület- ben és az ország kormányzásában.

2. Jogegyenlőség és teljes autonóm vallásszabadság az állam minden fele- kezte számára.

3. Tiszta demokratikus rendszer meg- teremtetése a közélet minden vonalán. Általános, közvetlen, titkos, egyenlő, községenkénti, proporcionális választói jog mindkét nembeliek részére, 21 éves kortól kezdve, a községi, megyei, vagy parlamenti képviseletre.

4. Teljes sajtó, egyesülési és gyüle- kezési szabadság. Minden emberi gon- dolatok szabad terjesztése.

5. Radikális agrárreform. Összeirat- nak az összes birtokok, különösen a nagybirtokok. Ezen összeírás alapján megszüntetettnek a hitbizományok és a nagybirtokoknak a szükséghez képest való csökkentésének joga alapján lehe- tővé tétetik a parasztnak, hogy leg- akkora birtokot (szántó, legelő, erdő) teremtsen magának, amekkorát maga és családja megművelni képes. Ezen agrárpolitikának vezetője egy- részről az, hogy a társadalmi kiegyenli- tődést előmozdítsa, másrészt, hogy a termelést fokozza.

6. Az ipari munkásság számára mind- azon jogok és előnyök biztosítottak, amelyeket a nyugat legelőrehaladot- tabb államaiban élvez.

IV. A nemzetgyűlés annak az óha- jának ad kifejezést, hogy a békekon-

Ajándék árai!	
F. hó 12-től	
külföldi mintára 14 olcsó napot rendezünk.	
Ezen olcsó napokon eladásra kerülnek az összes raktáronlevő áruk.	
Gyári áron alul.	
TÁJÉKOZTATÓ ÁRAK:	
Angol női mele harisnya	29 lei
„ „ „ jobb minőség	59 „
Női reform-nadrág fekete	45 „
„ „ színes	58 „
Manchettás női svéd keztyű	59 „
Női nappa keztyű	225 „
Férfi „ „	255 „
Legfinomabb céna fátöl harisnya	99 „
Legfinomabb selyem flor harisnya	77 „
Selyem Shawl I. minőség színekben	89 „
Gyapju női mellény	269 „
Férfi és női gyapju pullover	198 „
Férfi és női Angol gyapju pullover	268 „
Férfi és női zsebkendő színes, fehér	15 „
Gyermek zsebkendő	11 „
Gyermek patent harisnya	13 „
Legfinomabb céna férfi sokni	33 „

Telefonszám: 4-17.

Saját érdeke mindenkinek ezen hallatlan olcsó napokban cégünket felkeresni.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközlünk. Megnevezésért pénzt visszaadjuk.

SUCC. MAGAZIN

SPITZ

Cluj, Reg. Ferd. 13.

Telefonszám: 4-17.

Ilyen az Igazi csomagolása

Bayer

a legkiválóbb fájdalomcsillapító

Aspirin tablettáknak.

Csak az eredeti csomagolást vásároljuk (6 vagy 20 tablettát tartalmaz) a fehér-zöld-piros pecsétbéllyel ellátva!

gresszus teremtsen meg a szabad nem- zetek egyesülését olyképen, hogy a jog és szabadság minden négy és ki- csiny nemzet számára megvalósítható legyen, valamint, hogy a jövőben a há- boru, mint a nemzetközi viszonyok szabályozásának eszköze, megszüntes- sék.

V. Az ezen nemzetgyűlésen össze- gyűlt románok üdvözlik az Osztrák- Ma- gyar monarchia igája alól felszaba- dult és az anyaországgal egyesült bu- kovinai testvéreket.

VI. A nemzetgyűlés szeretettel és lelkesezettel üdvözlö az Osztrák- Ma- gyar monarchiában idáig elnyomtatás- ban élt csehszlovák, osztrák-német, lit- goszláv, lengvel és rutén nemzeteket és elhatározza, hogy üdvözlötét minden nemzeteknek tudomására hozza.

VII. A nemzetgyűlés alkattal hódol ama vitéz románok emlékének, akik ebben a háboruban vérüket ontották ideáink megvalósításáért és meghal- tak a szabadságért és a román nemzet egységért.

VIII. A nemzetgyűlés halálját és bánu- latát fejezi ki valamennyvi szövetséges hatalomnak, amelyek ragyogó és kitar- tó harcot vívtak az évtizedek óta há- borúra készülő ellenség ellen és a civi- lizációt megmentették a barbárság kar- mából.

IX. Az erdélyi, bánáti és magyaror- szági román nemzet ügyeinek tovább- vitele céljából a nemzetgyűlés egy Nagy Román Nemzeti Tanács létesíté- sét határozta el, amely fel van hata- mazva arra, hogy a román nemzetet mindenkor és bárhol, a világ minden- nemzete előtt képviselje és mindazon intézkedéseket megtegye, amelyeket a nemzet érdekében szükségesnek lát.

Érettségire

középiskolai, polgári és magánvizsgákra előkészítő

GALGÓCZY magántanfolyam

Budapest, VIII. Mária Terézia-ter 3. sz. sz. sz.

HÖLGYEIM!

A legújabb fűz, Velour, bárnykalapok

Lel 190-tól kaphatók a

CARMEN

kalapszalokban

Cluj, Calea Victoriei 4.

Alakítások, formálások 80 Lei.

Gyomor-, bél-, cukor-, vese- és légző- betegségek legjobb orvossága a

SZTOJKAI-ásványvíz Kitünő borvíz. Cluji főlerakat: **Bognár és Szántó Rt.**

Duc de

A k

(Bucaresti Uj Kelet tud hogy a le- hosszu idore getül, mind arra, hogy az nehezsiték, az és a külföldi és így a ma a célra legal sokszor kipró diákmozgalom ciónk vanna sorsba kerül fognak vissza many helyzet kében antisze demonstrációk tesülésünket „Cuvantul” és ma delutáni

Duca és G niszter, telj nagyobb tit gás

Goga és Du felé is kapcs séggel rendel tőle zavargás fessor hír sz nul elhagyta é most hozzáke 10-re a diák nagyszabásu a látszik azonba sem áll távol alább is erre dens, amely Nemzeti Szính amely arra e Jorga is hajla moztatására. tegnap délek Színházban eg az előadás fo mas diaktöme Jorga mellett dezet. Mintho tikussá válni, rendőrség és d a diaktömeget parancsnoka a szort, hogy mindaddig, am ják, hogy a za lorga azonban kérte ki mag dolgába beled ség vezetőjen nére kiment szóval kültöt Maniu öt sze ez a jogtalan

Csak a rendő fellépésének volt professzor legal sának nem volt ményei. Bukare nagy feltűnést nak viselkedése ő is azok közé

M Sip csipl R. F

A berlini amerikai nagykövet a világ legbékésebb nemzetének mondja Németországot

„A németek dolgoznak és nem esnek kétségbe“

Newyork, nov. 12. Schurman berlini amerikai nagykövet, aki most Newyorkban tartózkodik, a kereskedelmi kamara bankettjén beszédet mondott, a német-amerikai viszonyról s feltűnő módon magasztalta Németország politikáját és föltundulását. Többek között

Buffalo Bill

a következőket mondotta: — A legnagyobb csodálattal tekintek a német népre — mondotta. — Mi amerikaiak állandóan szemünk előtt tartjuk, hogy Németországot az Egyesült Államokhoz rendkívül szoros, szinte vérszerinti kapcsolatok fűzik. Ha igaz, hogy népműnk háromhatoda angol és skót eredetű, akkor az is igaz, hogy legalább egyhatod Németországból származik. A németek ép úgy hozzájárultak az amerikai kultúra kiépítéséhez, mint a hollandok, vagy az irek. Németország állandóan meleg rokonszenvvel figyelve az Egyesült Államok kialakulá-

sát és négy legnagyobb emberük az elmúlt százötven év alatt, Nagy Frigyes, Kant, Goethe és Bismarck gyakran csaknem a rajongás hangján beszéltek rólunk. A világháborút nem szabad másnak tekinteni, mint éjszakai lidércnyomásnak, amely szerencsésen elmúlt. — Manapság nehéz volna békésebb nemzetet találni a németnél. Ez az ország pillanatnyilag lefegyverezve és gyámoltalanul él a lefegyverzett ellenségek között, de bizonyos, hogy a

Buffalo Bill

németekben ma nem annyira a háborus erő hiányzik, mint inkább a háboru akarása. Németország még nagy pénzügyi támogatást várhat Amerikától. A német közgazdaság gyönyörűen prosperál, mert a birodalomban mindenki dolgozik és senki sem esik kétségbe — fejezte be beszédét a berlini amerikai nagykövet.

Két újabb öngyilkosság történt vasárnap Kolozsváron

(Cluj-Kolozsvár, november 12. Az Uj Kelet tud.) Az utóbbi időben Kolozsváron ijesztő módon növekvő öngyilkossági járvány ma két újabb áldozatot követelt. Az egyre-másra következő öngyilkosságok szerencsétlenei főként a szegény középosztályból, vagy pedig a munkásság alsó rétegeiből kerülnek ki és szomorú bizonyítékai annak a nyomorúságnak, melyben a társadalomnak ez a rétege él. A két új öngyilkos közül mindennél tragikusabb Pál József fiatal cipészsegéd esete, aki menyasszonyának öngyilkossága miatt vetette magát a Renner-gyárnál elhuzódó vasuti töltésnél a Tóvis felé robbogó személyvonat elé.

Annakidején Kolozsváron általános részvételt keltett a Balázs-nővérek tragikus öngyilkossága, akik egymást átkarolva vetették magukat a vonat elé, hogy nyomorúságaiktól megszabaduljanak. Pál József, aki a kisebbik Balázs lányba volt szerelmes, ugyanezt az utat választotta, hogy menyasszonya nélkül elvisehelhetőnek hitt életét eldobja magától. Ma reggel kilenc órakor lettek figyelmesek az arajjárók Pál József szétzaggatott hullájára és azonnai értesítet-

ték a hatóságokat, amelyek részéről a rendőrség és az ügyészség közegei jelentek meg a helyszínen és vettek fel jegyző könyvet a tragikus öngyilkosságról.

A Renner-bőrgyár mellett huzódó vasuti töltésen ebben az évben már a hetedik öngyilkos vetett véget életének. A vonatnak ez a halál-átjárója már figyelmessé kellett volna, hogy tegye a hatóságokat arra, hogy megfelelő ellenőrzéssel meg lehet akadályozni az egyre ismétlődő öngyilkosságokat.

Az öngyilkossági statisztika másik új szereplője Péter Berta tizennyolcéves kolozsvári leányka, aki szombaton éjjel a Wesselényi Miklós-u. 119. sz. ház első emeletéről leugorva, kísérelt meg öngyilkosságot Péter Bertát házassági ígéretével csalta magához egy fiatal munkás, aki azonban nem tett eleget ígéretének. A megdöbbenő, fiatal lányt végülis öngyilkosághoz kergette szerelmesének hűtlensége, szerencsére azonban a halál-ugrás nem hozott halált, mert Péter Berta súlyos sérüléseket szenvedett ugyan, de állapota nem életveszélyes. Az életműt lányt a klin kán ápolják.

Elkergette a feleségét, mert megbukott a biztosító társaság

Kocsis Lajos hetvenéves fejével megnősült, hogy 100.000 lejt kapjon, de közben az America megbukott

(Oradea-Nagyvárad, november 12. Az Uj Kelet tud.) A zugsbiztosítók botrányai nak egyik kedves epizódusa az az eset, amely Kocsis Lajos 70 éves szalárdi gazdával megesett.

Kocsis Lajos ma délelőtt megjelent a nagyváradai ügyészségen és panaszt emelt az „America“ biztosító nagyváradai fiókja ellen, mert az intézetnél eszközölt házassági biztosításra fel megnősült, azonban a biztosítás összegét nem fizették ki neki. Hasonló áldozatai százzal vannak az Americanak, de a 70 éves Kocsis Lajos esete mégis a legtipikusabb lufiásban kötötte meg a biztosítást, a mely azzal biztatta, hogy amennyiben megnősül, készpénzben kap meg százszert lejt.

Kocsis Lajos olyan nagy reményeket fűzött ehhez az „üzlethez“, hogy már 15 ezer lejt biztosítási díjat be is fizetett, sőt ki is nézett magának egy fiatal menyecskét akinek előadta, hogy milyen tervei vannak. A házasságot nyelbeütötték s az öreg, aki eddig agglegény volt, hazavitte az asszonyt. Másnap már meg is jelent az Americanál, hogy felvegye a 100 ezer lejt, de ott szomorú hírt kellett hallania:

- Az America csődbejutott és senkinek nem fizet ki egy barmot sem.
- Még ha meg is házasodtam, akkor sem kapok semmit?
- Nem, — volt a válasz.
- Még a felét sem annak, ami nekem jár? — kérdezte utolsó kétségbeesésében.

— Semmit. — mondták ki a szentenciát a nagyváradai zugsbiztosítónál.
Kocsis Lajos, a hetvenéves újdonsült férj szomorúan ballagott haza Szalárdra. Belökte az ajtót és ráfordult a fiatal menyekére:
— Pakoljon össze és menjen vissza az anyjához

Másnap Kocsis Lajos megint behajolt Váradra, feljelentést tett az America ellen, ezért beugratta a házasságát, a miért elvette 15 ezer lejt és amiért megnősítette az életét. Ezenkívül beadta a válóper is.

A Trumpeldor sómérok heber dal és táncestélye

A kolozsvári „Trumpeldor“ sómér csapat, amely egyike a legaktívabb erdélyi zsidó ifjúsági egyesületeknek, szombaton este mutatkozott be először a nagy nyilvánosság előtt Zsufolásig tölthették meg a kolozsvári katolikus gimnázium dísztermét azok, akik a heber dallal és zsidó táncal akartak megismerkedni. Lelkes hangulat uralkodott a teremben és az volt az érzésünk, mintha a decemberi gyásznapok után Kolozsvár zsidósága most gyűlt volna össze először ünnepejére és azok, akik zsufolásig tölthették meg a

Buffalo Bill

termet, majdnem mind fiatalok voltak. Fiatalok akik nem azért jöttek ide, hogy kellemesen töltsenek el kéthárom órát, hanem, mert Trumpeldor sómérok estélyén alkalmuk nyílt kitépni magukat a hétköznapi életből és bejelenni magukat az igazi százszázalékos zsidó élet szellemébe.

A fiatal lelkesedés tüze ült ki az arcokra, amikor megszólalt a csengő, felgördült a függöny s a közönség előtt kifeszített mellet, egészségesen, izmosan állott a pódiumon 18 zsidó ifju. Az új zsidó típus, az új zsidó generáció, az öntudatos zsidó szellem neveltjei. Rövid, szürke nadrág, fehér apacsing volt rajtuk. Kispertolt, erős fiúk egytől-egyig. Feszeseen, katonásan állottak, míg parancsnokuk megköszönte a közönségnek a meleg ünneplést. De a hadad kiáltások s a tapsvihar csak nem akar eljülni. Percekig ünnepli Kolozsvár zsidósága a 18 főmért, akikben az új zsidó szellem megtestesült látják.

Végre csönd a sómérok parancsnoka jelt ad és felesedül a heber dal. Tüzes, harcias indulók, édes andalító melodikák. Mintha a Jezrael völgyéből szállnának a hangok. Egy percre mindenki odaképzeli magát. A sómérok ekkor átfogják egymást és bemutatják a zsidó táncot, a zsidó hórát, amely magán hordja a szabad élet kifejezőbélégét. A közönség szinte extázisban jár ki, amikor vége van a számnak.

A sómérok ünnepeit szeretik Kolozsvár zsidóságának Estélyük átlépte a programszerű műkedvelés előadások határát és egy zsidó népművelővé változott. És a kolozsvári zsidóság, mintha egybeolvadt volna a Trumpeldor sómérokka, a zsidó daltól szinte mámorosav örvendezett.

A közönség első sorában állt Jehuda Wilensky, akit a műsor végeztével háromszoros hadad kiáltással üdvözölt a sómér-csapat. A közönség tomboló lelke-

sedéssel ünnepelte az ősz zsidó héber dal és táncestélye. Míg felment a pódiumra s oman közönségbe meglepetéssel. Wilensky dr. könyvekig meghatódott szavakkal beszélt a zsidó reneszánszról, a zsidó ifjúságról, amely átérti fenkölt hivatást. — A legtöbbet mi, zsidónk várunk a mi ifjainktól. De nem tudunk annyit várni tőlük, amennyit ne tudnának beteljesíteni. A zsidó ifjúságtól nekünk öregeknek kell példát vennünk. nekünk, akiket elorvasztott a galut és akik soha nem teljesítjük oly mértékben kötelességüket az új zsidó eszmékkel szemben, mint ahogy kellene. De a zsidó ifjúság szíri hivatásának magasztán áll, ez megnagyta bennünket.

— Közönségem néktek, — mondotta a sómérok fele fordulva, — ezt az estét, amit soha-soha sem fogok elfelejteni

(h. z.)

Compania de asigurare, Industrie si Comert S. A.

Tartaléktőke 8.000.000 lei. Saját ingatlanok. — Vezérgazgatóság: Bucuresti, Calea Victoriei 62-65.

Az illetékes hatóságok és nagyszámú közönség jelenlétében a következők nyertek a húzások:

- 20.000 Lei Teodor Petrescu, a Regina Elisabeta katonai körház masszőre.
- 20.000 Lei Panou Mircea bucaresti kereskedő.
- 20.000 Lei Maria A. Deacu RMS, tisztviselőő Bucuresti.
- 20.000 Lei C. Sandulian Moson községbeli tanító.

80.000 Lei összesen, amelyhez hozzáadva a márciustól augusztusig történt húzások összegét, 300.000 lejt, a végösszet 380.000 lejt mutat fel, mely összegnek készpénzben fizettek ki a nyertőknek.

A következő húzás november 30-án déli 1 órakor.

Halálesetek alkalmával kiizetett összegek: 20.000 lejt Manu I. asszonynak, július 1-én történt biztosítás és augusztus 9-én beállott haláleset után.

20.000 lejt Elena Dinu asszonynak június 15-én történt biztosítás és szeptember 16-án történt haláleset után.

Hirdessen az „Uj Kelet“-ben

Ne vegyen Rádiót vagy alkatrészt

addig, amíg nem hallotta az ELECTRICA szenzációs teljesítményű gépeit. Díjtalan bemutatás Rádió-Szalonunkban. Kívánságra bárki lakásán vételkötelezettség nélkül készülékeinket üzembe helyezzük. Alkatrészek nagy raktára. Kérje terjedelmes nagy árjegyzékünket.

ELECTRICA

Cluj, Piata Unirii No. 28.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eladás nagyban és kicsinyben!

Dr. gyerme
(Bécs, n munkatársá neves bécsi dual-pszichológus a külföld a bécsi insület vezető rikából, hogy temeken előtiszteltetés a vádjaira, anlykezeknek gét a közönlernek eléggmei vannak meknevelési körül és ezefegyvertársas és szóban A Fejkerestéről és a Frközölag megváló tudós s délyi közönszór a gyeről és azok — Tizenöt gondolatom, nevezett „is felállítani — tejemben, am a tanító legy sok akadály kolában meggyelemmel k megnyilvánu nekem tapaszt konstataltam felkutasokat és belső rugóit gyermek legtkodó és ebbe egoizmus feléva a tanító ből, mert az nai szerint a meglegedetn, meinschaftsge megfelelően k élet legfontos szerelem, ház alapulnak és táptálni a gyer munkája min sikerrel végze konstataciósa u künk tudomán defektust és h felszólítottuk hassanak gy cíomnk szerint a gyermek ter esetben sokab volt a tanítónán ismerte a primitív kis után a már t „Beratungstell ahol neves vezetőse melle meket és ad tekben. Bécsb vatál működik és honosodott szágban, Holla Amerikában, a fézet működik chologiai egve Ertesüléseim s már ilyen inték tásán dolgozik a tehetséges fi — Kísérletein fámasztották hogy a gyermek befolyással van szerepet játszik ben öröklött h itközünk öss amely tudomán vül, nemtelen ellenünk. Egyes min Freud tan tanaihoz és e

Dr. Adler Alfred, a világhírű bécsi individualpszichológus nyilatkozik az Uj Keletnek

gyermeknevelési rendszeréről és a Freud-iskola ellene felhozott vádjairól

(Bécs, nov. 12. Az Uj Kelet bécsi munkatársától). A napokban dr. Adler neves bécsi ideggyógyász és individualpszichológus sikereiről számoltak be a külföldi lapok. Dr. Adler Alfred, a bécsi individualpszichológiai egyesület vezetője, meghívást kapott Amerikából, hogy ott a legnagyobb egyetemeken előadásokat tartson. Ez a megfigyelés akaratlanul is válassz Freud vádjaira, amelyek már hosszú idő óta igyekeznek a kiváló tudós személyiségét a közönség előtt befekettíteni. Adlernek eléggé nem méltányolható érdemei vannak az internacionális gyermeknevelési rendszerek szabályozása körül és ezekre féltékeny Freud, aki fegyvertársaival együtt harcol irásban és szóban Adler ellen.

Felkerestem dr. Adler, hogy terveiről és a Freud-iskola vádjaira vonatkozólag meginterjúvolhassam és a kiváló tudós szívesen nyilatkozott az erdélyi közönség számára. Dr. Adler először a gyermeknevelési rendszeréről és azok eredményeiről beszél:

— Tizenöt évvel ezelőtt támadt az a gondolatom, hogy az iskolákban ugynevezett „iskolai kényszerítést” kellene felhagyni — természetesen képletes értelemben, amelyeknek a vezetője maga a tanító legyen. A gondolatot azután sok akadály leküzdése után egy pár iskolában megvalósítottuk. A tanító figyelemmel kíséri a gyermek szellemi megnyilvánulásait, időnként referált nekem tapasztalatairól és én akkor konstataltam vele együtt a szellemi defekusokat és rögtön utána azoknak belső rugóit is. Az elemista fiatalok gyermekek legtöbb esetben ideges, kapkodó és ebben az állapotban hajlik az egoizmus felé. Ezt az érzést van hivatva a tanító kiküszöbölni a gyermekből, mert az individualpszichológia tanai szerint az ember akkor boldog és megelégedett, ha az ugynevezett „Gemeinschaftsgefühl” (közösségérzés) megfelelően ki van benne fejlődve. Az élet legfontosabb processzusa, mint a szerelem, házasság, stb. ezen a tételen alapulnak és ezért kell ez az érzést táplálni a gyermekben. A tanító lelki munkája minden egyes kísérletünkben sikerrel végződött. A lelki betegségek konstataciója után már könnyű volt nekünk tudományosan kiközösíteni az illető defekust és ha az nekünk nem sikerült, felszólítottuk a szülőket, hogy azok hassanak gyermekeikre a mi instrukcióink szerint. Ezekkel a kísérletekkel a gyermek természetesen minden egyes esetben sokat nyert, de nagy hasznát volt a tanítónak is, aki most már tisztán ismerte a gyermek lelkét. Ezekből a primitív kísérletekből fejlődtek ki azután a már tudományosan szervezett „Beratungstelle”-k (tanácsadóhelyek), ahol neves individualpszichológusok vezetése mellett vizsgáltuk meg a gyermekeket és adtuk tanácsot adott esetekben. Bécsben ma harminc ilyen hivatal működik és fokozatosan terjed és honosodott meg az eszme Németországban, Hollandiában, Angliában és Amerikában, ahol már számos ilyen intézet működik a bécsi individualpszichológiai egyesület instrukciói szerint. Ertesztéseim szerint Budapest is van már ilyen intézet és a terv megvalósításán dolgozik Erdélyben dr. Kabán, a tehetséges fiatal ideggyógyász is.

— Kísérleteink és tapasztalataink alkalmazották ezer meg ezer esetben, hogy a gyermek későbbi életére döntő befolyással van nevelése és alárendelt szerepet játszik egynésze kifejlődésében öröklött hajlama. Ezen a ponton utóközlök össze a Freud-iskolával, amely tudományos harceszközök nélkül, nemtelen fegyverekkel is dolgozik ellenünk. Egyesek azzal vádolnak, hogy mintha Freud tanítványa lettem hátlan tanárhoz és egy másik egyesület

gründoltam, amely ellene harcol. Ennek megcáfolására mutatok önnek egy levelet.

Freud levelét olvastam, amelyben a neves professor értesíti kollegáit, hogy páran egy vitaegyesületet alapítottak, amelyhez kéri Adler családokzását is.

— Ez a levél bizonyítja, — folytatja dr. Adler, — hogy nem mint tanítványa váltam ki Freud klubjából, ahogy az elveszítette tiszta tudományos szí-

nezetét és azt Freud tanai szerint rendezték be. A legtöbbet emlegetett vád ellenem az, hogy kommunista vagyok, mert a közönség iránti szimpátiát propagálom és azt, ahol hiányzik, pótolni igyekszem.

— Az individualpszichológia ennek a propagandának a szolgálatában az optimizmus zászlóvivője lett és ez minden iskolát bolygított ebben a törekvésében.

— Különböző nemrég jelent meg egy

új könyvem: „Die Technik der Individualpsychologie” címen, amelyben instrukciókat adok a közönségnek ahhoz, hogy milyen szemzöngéből ítélje meg a könyvpiacra mostanában sűrűn megjelenő memoárokat. Ezenkívül három régebbi művem most jelenik meg angol fordításban Amerikában és Angliában. Én magam januárban Londonban, majd Newyorkban, Bostonban és Chicagóban tartok előadásokat és ezt a felolvasó körutamat megelőzik berlini és hamburgi előadásaim.

Dr. Adler, aki most befejezte érdekes nyilatkozatát, középkorú, zömök, barátságos ember. Szemeiben annyi jószág és szeretet tükröződik vissza, mint egy ártatlan gyermekben. Az ember szinte kedvet kap, hogy megnevelje dr. Adler instrukciói szerint.

Beuczel Béla.

Dandea volt liberális képviselőt megverte a soffőrje

Tárgu-Mures—Marosvásárhely, nov. 12. Az Uj Kelet tudósítójától, Marosvásárhelyen általános feltűnést keltett az a verekedési botrány, amelynek Dandea Emil volt marosvásárhelyi liberális polgármester és legutóbb parlamenti képviselő lett az áldozata. Dandea nemrég alkalmazta autójához Poca Gyula soffőrt, akivel a mai napon érdekes incidense támadt. Poca

Gyula elmaradt fizetését kérte főnöktől, aki nem találta elég udvariasnak e követelés nyilvánítását, lendületes pofonnal felelt, amellyel az elmaradt fizetést a soffőr azonban nem volt nyvanezen a véleményen. És kockáztatva elmaradt fizetését, ezekkel a szavakkal rontott neki gazdájának:

— Hát mit gondolt? Engem is vernifog, mint a parasztokat, meg a magyarokat?

És többszörösen fizette vissza úgy az elmaradt fizetést, mint a megkapott ütletet. Az esetnek a rendőrségen volt folytatása, ahol a volt képviselő és a soffőr kölcsönösen tettek könnyű testi sértés címén egymás ellen feljelentést.

Visszahívták az optánsügyben tárgyaló román bizottságot

Erdélyi tagokkal cserélik ki a bizottságot. Boila Romolus lesz a delegáció vezetője

(Bucuresti-Bukarest, november 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az évek óta húzódó román-magyar optánsperben, mint ismeretes, a Népszövetség legutóbbi döntése alapján közvetlen tárgyalások indultak meg Magyarország és Románia között. A tárgyalások eredményeképpen a két állam abban állapodott meg, hogy november elején az olaszországi Rappalloban összeülnek a kérdés békés megoldására. Ezeket a tárgyalásokat Romániát Victor Derussi, a magyar kormányt pedig Szerényi József, volt kereskedelmi miniszter képviselte volna. A közbejött kormányválság miatt azonban

Duca, volt helyettes külügyminiszter kérte a rappalloi konferencia elhalasztását, amire Magyarország hozzá is járult.

A nemzeti parasztpárt kormányra jutásával az optánsper békés elrendezésének esélyei lényegesen megjavultak. Ennek a jegyében határozta el az új kormány azt is, hogy az optánsper letárgyalására kiküldött román bizottságot visszahívja, illetve annak személyi összetételét megváltoztatja. Annak a bizottságnak, amely valószínűleg már a jövő héten Rappalloba utazik következő tagjai lesznek: dr. Boila Romolus kolozsvári egyetemi tanár, dr. Serban Mihály, a kolozsvári gazdasági akadémia professzora, dr. Moldovan Valér volt alispán és Potarca Virgil államtitkár.

Derussi, a leköszönt liberális kormány megbízottja, ma levelet intézett báró Szerényihez az optánsperben kiküldött magyar delegátushoz, amelyben sajnálkozásának ad kifejezést, hogy a megindult egyezkedési tárgyalásokat nem fejezheti be. Szerényi válaszában szintén sajnálkozásának adott kifejezést, hogy a megkezdett tárgyalásokat nem fejezhetette be a megfelelő eredménnyel.

Két szicíliai község Herculaneum és Pompeji sorsára jutott

Egyre fokozódik az Etna erupciója. Az eddigi kár másfélmilliárd lira

Róma, november 12. Catanai jelentés szerint az Etna erupciója tegnap óta egyre fokozódó erővel tovább tart. A hatalmas robajok hangja több kilométerre hallatszik és a föld alatti erőket harminc-negyven kilométernyi körzetben állandó rengésben tartják a földet. Kelet-szicília dusan termő vidéke jódarabon teljesen tönkrement.

A Catania-Messina közötti vasutvonalról keletre eső községek ki nem ártott részei el vannak zárva a vulgától.

A táviró és telefonforgalom megszakadt és a két szicíliai nagyváros között csak a hajók tartják fenn a forgalmat.

Az izzó, forró lávatömeg a vasutvonal vashidjának vasalkatrészeit előbb vörös, majd heves izzásig hevítették s most már semmisen látszik ki az egykori vasúti hídból s a vasutvonalak a lava által előtört részéből. Catania podestája hévonyószett harakkokban és kaszárnyákban helyezi el az ujabban kiürített helységek lakosságát. Szicília e legsúlyosabb lekt részében újabb községek kiürítése vár

szükségessé Strada községet ma délután üritették ki karbantalóm segítségével. A lakosság alig akar eltávozni veszélyeztetett otthonából.

Nunciat városka üresen maradt házépületei teljesen körül vannak zárva a lávafolyam két főágától és rövidesen várható, hogy a lava két ága összetalálkozik és elpusztítja az épületeket.

Taorminában tegnap tartották meg a Szent Agota-napi bucsút. Tízezrekre mecs tömeg könyörgött a gondviseléshez, hogy a csapást hártsa el Szicília felől.

Szükségték megállapítása szerint az Etna mostani erupciója még csak egyharmadrészt adta ki a várható lávatömegnek.

A kráterek a vegetációs régiókban fesszenek és a tudósok egyenagu megállapítás szerint ez a mostani erupció évszázadok óta a legnagyobb, amit az Etna utóbbi kitörései alkalmával produkált.

Az Etna mostani kitörésének anyagi kárait a becsült bizottság 1400 millió li-

rában allagította meg. A lávafolyam héf kráterből ömlik s a főfolyamnak két mellékága is van. Egyik két és fél, a másik fél kilométer hosszú. A mai minisztertanács után a kormány több tagja Szicíliaba utazott.

Carrabas és Mascali községek Pompeji és Herculaneum sorsára jutottak. Carrabashól még a templom torony se látszik már.

Az obszervatórium vezetője, miután repülőgépről figyelte az Etna működő kráterjeit, azt a kijelentést tette a római lapok Szicíliaba kiküldött munkatársainak, hogy az erupciós jelenségek közeli megszűnésre nincs kilátás.

— Elsüllyedt egy francia tehergőzös. Konstantinápolyból jelentik: Dél-Perzsiából érkezett jelentés szerint a perzsa partok közelében egy francia áru szállító gőzös zátonyra futott és elsüllyedt. Személyzete mentőcsónakon elérte a déli perzsa partot.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemess erdelyi és bányászati zsidóság napilapja.

Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Az Uj Kelet fiókszerkesztő ségei és fiókkiadóhivatala

Ertesítjük olvasóinkat, hogy vidéki szolgálataink reorganizálása során fiókszerkesztőségünket és fiókkiadóhivatalainkat a következők vezetik: Szatmáron Izsák Arnold, Aradon Bihari Miklós, Temesváron Fried Miksa, Máramaroszigeten Schön Dező.

A nagykarólyi zsidó Nőegylet műsoros estélye. Nagykaróly városának kimagasló eseménye volt a zsidó Nőegylet műsoros estélye, amely november 6-án a város közönségének óriási érdeklődése mellett zajlott le. Niedermann Ferenc nyitotta meg saját szerzeményű prologijával az előadást, amelynek egyes számait ő is konferálta szemészen. Első számként a „Babatündér” című látványos némajátékot mutatták be, amelynek keretén belül pompázó jelmezekben ötvennégy gyermekszereplő aratótt hatalmas sikert. A cím szerepét Kovács Böske játszotta nagy sikerrel. Róth Kitti és Antl a két ikergyerek, Melinda Vera, Berger Zsófi, Nickelsburg Dina, Rosenfeld József, Köffler Miklós jelmezekkel tüntek ki. Aktuális strófákat adtak elő ezután, melyeknek szövegét Niedermann Ferenc, zenéjét pedig Fekete Andor írta. Weisz Karsai, Lebovits Ilonka és Weisz Böske kísérték táncos a sikerült számot. Az Eisler Fanny c. operett egy részletét adták elő ezután Illés Erzsébet a főszerepben aki aranybrokád biedermeier kosztümével megérdemelt feltűnést keltett. Akos Gyula mindenben méltó partnere volt. A melleszerepekben Steinberger Tili és Illés és Vajda Klári tüntek ki. A Görltánc c. revüszám szereplői: Szepesi Vilma, Weisz Ibi, Weisz Anny, Lebovits Ilonka, Vajda Klári, Friedmann Mici, Steinberger Sári, Jéger Ilonka, Schönfeld Klári és Sarkadi Duci is méltóan illeszkedtek be az est műsorába. Niedermann István, az előtáncos, meglepő táncakrobatikáról tett tanúságot. Női Károly: Piros bugyellarisát adták ezután elő, melyben Weisz Karsai, Antal Pali, Köffler Miklós, Róth Jenő szerepeltek kitűnően. A magas nivóú előadás nyolvanhat szereplő foglalkoztatott, akik közül nem egy messze kimegyek a kisvárosi műkedvelők nivójából. Az est sikeres megrendezéséért Niedermanné Bajdu Irént a Nőegylet alelnököt illeti dicséret, akit munkájában Roóz Samuné elnöknő támogatótt. Az estélyt kísérő zenekart Fekete Andor temperamentumosan dirigálta, míg a táncokat Fekete Andorné tanította be. Az estély után hajnalig tartó tánc következett a legjobb hangulatban.

Csalás miatt Klagenfurtban letartóztattak egy kormánytanácsost. Klagenfurtból jelentik: Friess kormánytanácsost, aki régebben egy cukorgyár igazgatója volt, tegnap csalás, lopás és adóelhárítás miatt letartóztatták és bezáróztatták az ügyészség fogházába. A kormánytanácsost azzal is vádolják, hogy koncesszió nélkül szeszgyártással foglalkozott.

Megalakult az új Poincaré-kormány

A szocialisták kiméletlen harcot indítanak Poincaré ellen

Páris, nov. 12. Poincaré megalakította minisztériumát az alábbiak szerint: Miniszterelnök: Poincaré, belügyminiszter Tardieu, volt közmunkaiügyi miniszter, igazságügyminiszter és miniszterelnökhelyettes Barthou, külügyminiszter Briand, pénzügyminiszter Chéron szenátor, hadügyminiszter Pain leve, közmunkaiügyi miniszter Loucheur a megszállott területek minisztere Auteril, gyarmatiügyi miniszter Maginot, légügyi miniszter Eynac, közpiti-

tésügyi miniszter Forgeot. A radikális szocialista miniszterek helyébe köztársasági szocialisták kerültek. A kormánynak így is többsége van a kamrában. 605 képviselőből mintegy 350 szavazatra számíthat a kormány. Hir szerint a szocialista párt elhatározta, hogy az új Poincaré-kormánnyal szemben még élesebb harcot vesz fel, mint eddig, mert ez a kormány az eddiginél is szélsőségesebb nemzeti irányzatot képvisel.

Szovjetoroszország egyes vidékein a parasztság fegyverrel támadt rá a gabona rekviráló bizottságokra

Berlin, november 12. A Wolff távirati iroda jelentése szerint Oroszország több vidékén, különösen Ukrajnában és Dél-oroszországban közel a Kaukázushoz egyes községekben a parasztság megtamadt a gabonarekviráló szovjetbizottságokat és az adóbeszedőket s nem akarja magát alávetni a szovjetkormány gabonarekvirálási és adózási rendelkezésének. Ukrajna két községében a szovjetbizottságok a karhatalom segítségét vették igénybe s itt valóságos csata fejlődött ki a hivatalnokok segítségére siető

karhatalmi közegek, a szintén kirendelt katonaság és a falusi parasztek között. Rigába érkezett hírek négy véres incidensről számolnak be, összesen huszonhárom halottal és mintegy száz sebesülttel. Egyik községben a felfegyverzett parasztság sikeresen egyletgyőzelemesen kikerülte a harcok s elűzte még a katonaságot is, amely a falutól tovább elűzölte magát s újabb erősitésekre vár, hogy felvehesse a küzdelmet az engedelmességet megtagadó parasztokkal.

Ejegyzés. Tina Bundner (Bucuresti) és Sándor Beck (Bucuresti) jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Az utolsó bölények. Newyorkból jelentik: Hiába, a bölények, úgy látszik, lassanként kivészében vannak a világ minden táján. Most Amerikából érkezik a hír, hogy az ottani mezőgazdasági hatóságok bölényparkot akarnak létesíteni, hogy valamiképpen megmentsék a bölények pusztuló faját. Alaszkából már régen kivestek a bölények és most Amerika nyugati államaiból küldenek hajóval harminc fiatal bölényt Alaszkába. Ezzel a harminc bölénnyel akariák a jövőben Alaszkai bölénytenyészet alapját megvetni. Már eddig is érdekes hasonló kísérletek folytak Alaszkában. Tibetből hozattak néhány yak-párt. Ezek az állatok távoli rokonai a bölénynek. A tibeti állatok ma már szépen elszaporodtak Alaszkában. Néhány évvel ezelőtt rénszarvasokat importáltak Alaszkába és ma már egyik legkedveltebb Alaszkai háziállat a szelidített rénszarvas. Remélik, hogy sikerül a bölények fajtáját is újból meghonosítani Alaszkában. Ettől igen sokat várnak, mert a bölény ma igen nagy gazdasági értéket jelent.

Dinamit az ágy alatt. Kassáról jelentik: Borzalmas merénylet történt a napokban a Kassa közelében levő Zsakarovec községben. Egy Macejko István nevű fiatalember, akit a kedvese elhagyott, bosszúból egy Medvez Anna nevű lányt vette feleségül. A házasság persze nem volt boldog, a veszekedések napirenden voltak. Egy ilyen alkalommal Macejko kirohant a szobából és rövid idő múlva egy csomag dinamittal tért vissza, amelyet meggyújtott és az ágy alá dobott. A dinamit felrobbant és csak a csodálatos véletlennek köszönhető, hogy a jelenlevők közül mindössze egy asszony sérült meg súlyosan. A többiek valamennyien megsebesültek a hatalmas robbanástól. Macejko, akit még idejekorán kiugrott

a szobából egész éjszakán keresztül a környéken kóborolt, másnap azonban a csendőrök letartóztatták és bekísérték a löcsei fogházba.

A cluj Gutenberg Dal- és Zeneegylet 1928. évi november hó 25-én, vasárnap este, fél 9 órai kezdettel, a Farkasuccai róm. kath. gimnázium dísztermében, dalaestélyt tart, melynek műsora a következő: 1. Beethoven: Dicséret. Előadja a dalárda zenekari kísérettel. 2. Dräsecke: Symphonia. I. rész. Előadja a zenekar. 3. a) Porumbescu: Numele tau.. b) Révfy: Titán vagy népi! Előadja a Dalárda. 4. Cchubert dalok: Éneklő M. Lévy Ilonka urnő, operanékesnő, zongorán kíséri Rohonczy Mária urnő. 5. Gound; Faust induló. Éneklő a Dalkör zenekari kísérettel. Jancsó; Schubert prolog. Fügöny mögött éneklő a Dalkör. 7. Schubert; a) Ständchen. b) Aufenthalt; Előadja a Zenekar. 8. Schubert; Az éj. Éneklő a Dalkör. 9. Beethoven; Prometheus-Ouverture. Előadja a Zenekar. Ugy a Dalkört, mint a Zenekart Dely-Szabó Géza tanár vezeti. Belépődíj nincs. Műsor megváltása kötelező.

Ha Clujon tájékozódni akar, feltétlenül nézze át a novemberi „Calauza-Utmutató” reklámlap ingyenes számát. Tartalmazza az összes vasuti és autóbussz menetrendeket, állami és városi hivatalokat, orvosok címeit és a legjobb beszerzési forrásokat. Megtalálható az összes éttermekben, vendéglőkben, kávéházakban, horbely és manicure szalonokban, orvosok várószobáiban és a menetjegytirodákban. Száldolák portásánál mindenki ingyen kapja.

A dudu világtörülön uton. Prágából jelentik: Jena Maudr, a fiatal cseh dudaművész partnerével, Karas hegedűművészszel világtörülön utazást tesz, hogy a cseh dalnak és a dudának szeressen népszerűsége. Eddig három hó napot Németországban töltöttek. Ez-

után pedig Svájcba, Franciaországba, Belgiumba, Angliába és a skandináv államokba fognak utazni. A két művész eddig mindenütt nagy sikert aratótt előadásával és a zenekritikusok a legnagyobb elismeréssel számolnak be a dudával elérhető zenei művészetéről.

Figyelmeztetés mindenkinek. Régebben igen téves nézetek voltak az embereknek a meghűlésről, úgy hogy a legtöbb ember úgy tartotta, hogy a hűlés egészen jelentéktelen dolog. Csak ennek a gondolkodásnak a következménye az, hogy az influenza és a spanyolnátha járványok olyan borzalmas pusztítást vittek véghez. Szerencsére mindez most már gyökeresen megváltozott. Hála az orvosok és a hatóságok önfeláldozó munkájának, ma már mindenki tudja, hogy a hűlés nem olyan ártalmatlan, mint amilyennek látszik és semmiképpen sem szabad elhanyagolni. Erre a célra legelső sorban alkalmas az Aszpirin. Néhány tableta elegendő ahhoz, hogy a meghűlést meggyógyítsa és annak rossz következményeitől megőrizzen. Innen ered világhíre. Aszpirin-tablettákat minden patikában lehet kapni. Eredeti csak a Bayer jelzésű zöld, fehér, piros, kereszt-szalaggal.

Désen nagyszabású Keren Hajjeszód kampány kezdődik. Az Erdélyben most folyó Keren Hajjeszód kampány vezetője dr. Jehuda Wilenszky, David Spiegel haifai tanár és dr. Zwi Levanon jeruzsálemi újságíró társaságában Désre utazik, ahol előbb egy nagyszabású meetinget rendeznek, majd vasárnap beindítják a Keren Hajjeszód kampányt.

Tehénvilágerekorder. Königsbergből jelentik: Egy königsbergi majorságban él és működik egy Dahlie nevű tehén, amely alighanem világerekorder állított fel a produktivitás terén. Ez a tehén egy év alatt 11.691 liter tejet produkált és a tejnek 4.36 százalékos zsírtartalma volt. A tehén évi vajtermelése 1144 font volt. Ezek szerint a tehetséges tehén napi 32 liter tejet ad.

A „Farkas” reprints a kolozsvári Magyar Színházban. Szombaton este a kolozsvári Magyar Színház drámai személyzete a Molnár-ciklus első darabjaként a „Farkas” elevenítette fel. A darab levegője most is friss és szívet melegsítő hullámokkal van tele. Ennek tudható be, hogy a közönség nagyon melegen és nagy tetszéssel fogadta. Az előadás nagyjában jó, sőt kiemelkedő volt. Feltűnt a darabban komoly tehetségével Balázs Samu, aki eltekintve némi szögletességtől és hanghordozásnak egyes gikszeritől, — jó és fejlődés-képes színésznek bizonyult. Nálánál is sokkal tehetségesebbnek látszik Mészáros Béla, aki a titkár szerepében excelált. Tóth Elek és Poór Lili fémjelzett művészetük legjavát adták most is, ugy-szintén Laczkó Aranka, Mihályffy és a többiek is. Osváth Kálmán konferánssza tele volt pompás kritikai szellemmel, nemes kulturával és szellemes szarkazmussal.

Dr. Weiszburg Chajim Erdélybe jön. Dr. Weiszburg Chajim, az erdélyi zsidó nemzeti mozgalom egyik élet-hívója, a Zsidó Nemzeti Szövetség egyik megalapítója és annak fáradhatatlan harcosa, aki évekket ezelőtt végleg Palesztinába költözött, néhány nap múlva Kolozsvárra érkezik. Weiszburg Chajim dr. az erdélyrészi Keren Hajjeszód meghívására és a K. H. jeruzsálemi direktóriumának megbízásából jön Erdélybe, hogy a dr. Jehuda Wilenszky vezetésével most folyó K. H. kampányban aktív részt vállaljon.

JOSIF IZRAEL szücsmester Cluj (Kolozsvár) Cal. Victoriei (v. Kossuth Lajos-ucca) 2. szám. Nagy választék mindenféle szörméből. Lelkiismeretes kiszolgálás garantálva.

Kedd, 1928
Nem
A K
(Cluj-Kolozs) Kelet tudós...
Leumvállalat...
tudvalevőleg...
fenn, amely...
toltak meg...
már a megá...
gyar meg a...
resti Distrib...
szag négy le...
foglaja mag...
dott érní, h...
állapodást...
akkor az eg...
is újraszabá...
Egy-két fi...
kilépett a k...
gok között...
amelyek a...
már nem ta...
ható, hogy...
közben hivat...
6. 70 lejre, a...
bonifikációs...
a nagykeres...
eladása eset...
gédeméyvt...
volt meg. A...
konkurrenci...
hogy decemb...
hosszabbitan...
ugyanis, ho...
megszabott...
Likvidál a...
Ipari Rt. N...
adta az Uj K...
Fatrmelő Rt...
zölgazdasági...
kintettel arra...
dasági és Ipa...
elvezetett m...
a cég kimon...
vidálás már...
kotai Mezöga...
viselőinek n...
melő vette...
Fizetékép...
börgyár. A...
Krausz Györ...
gyár a napok...
tentett, amely...
ság mellett a...
Jellemző, h...
gyár kamat...
millió lejt fi...
haladják a 40...
körülbelül ug...
nek. A vállal...
szanálási ak...
kerrel biztat...
Lezajlott a...
gresszus. Bal...
kereskedelmi...
karestben kor...
nek tárgya a...
orvoslásának...
gresszust L...
Negustoresc...
vözölte a gyü...
Virgil ipari...
aki az új kor...
delem legtelje...
Kijelentette...
lyesebben let...
kedelemre rak...
venni. Reviz...
tarifa kérdése...
formot és rad...
az adósérelm...
Leg

Közgazdaság

Nem hosszabbítják meg december elsején a petróleumkartell

A kartelltagok között megindult verseny által leszorított árak további esése várható

(Cluj-Kolozsvár, november 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A romániai petróleumvállalatok és finomítógyárak között tudvalevőleg kartellmegállapodás áll fenn, amelyet az év nyarán hosszabbítottak meg december elsejéig. A kartell már a megállapodás első lejártakor több gyár meg akarta szüntetni, de a bukaresti Distributia-vállalat, amely az ország négy legnagyobb petróleumgyárát foglalja magában, annyit mégis el tudott érni, hogy december elsejéig a megállapodást meghosszabbították és ugyanakkor az egyes petróleumtermékek árát is újraszabályozták, illetve felemelték.

Egy-két finomító azonban már akkor kilépett a kartellből, de a benmaradt tagok között is voltak azonban olyanok, amelyek a kötelező kartellszabályokat már nem tartották be. Ezzel magyarázható, hogy a petróleum angró ára időközben hivatalosan is lement 7.20 lejről 6.70 lejre, azonkívül pedig bevezették a bonifikációs rendszert, amelynek alapján a nagykereskedők bizonyos kontingens eladása esetén kilonként 50 bani arányt kapnak, ami pedig addig nem volt meg. A nem is nagy titokban folyó konkurenciából arra kell következtetni, hogy december elsején nem fogják meghosszabbítani a kartell. Tudvalevő ugyanis, hogy a kartell tagjai csak a megszabott mennyiségű petróleumot és

benzint hozhatják forgalomba, tekintettel azonban arra, hogy a fogyasztás egyre növekedik, a szükségességnek mutatkozó többletet az egyes gyárak csak úgy hozhatják forgalomba, ha a plusz termelésért bizonyos pönalót fizetnek be a kartell pénztárába. Ez a pönalé azonban olyan magas, hogy a gyáraknak így nem érdemes több árut forgalomba hozni, ami az üzembőltségeket lényegesen megterheli, holott a kontingentális megkötött ség megszűnése esetén a fogyasztás növekedése a vállalatok jövedelmezőségét fokozná.

Amennyiben a kartell december elsején nem hosszabbítják meg, a verseny még inkább ki fog alakulni a petróleum piacon, ami viszont az árak lemorzsolódásában fog kifejezésre jutni. Ez a folyamat, mint említettük, máris mutatkozik, nemcsak a petróleumnál, hanem a benzinnél is. Mintegy másfél évvel ezelőtt a könnyű benzín kilója még 8-9 lej volt, amely később 12 lejre ment fel. A kartell megkötésekor azután a benzín árát hirtelen 15.30 lejre, majd 15.90 lejre emelték fel nagykereskedelmi forgalomban, míg most már megint 14.60 lejért adják és a kartell felbomlása után az összes petróleumtermékekben újabb áresések várhatók.

Cerchez, majd Cipoianu volt miniszterek, Manoilescu volt averecsanú államtitkár, továbbá Joanitescu államtitkár és Lupu volt miniszter szólaltak fel. Lupu megállapította, hogy a kereskedelem legnagyobb ellensége a korrupció. Felszólalt az ülésen Tuffli Richard, kolozsvári helyettes polgármester is, aki az uszartörvény megszüntetését követelte.

Likvidál a Pankotai Mezőgazdasági és Ipari Rt. Néhány héttel ezelőtt hírül adta az Uj Kelet, hogy az aradi Patria Fatimeló Rt. megvette a Pankotai Mezőgazdasági és Ipari Rt. erdségeit. Tekintettel arra, hogy a Pankotai Mezőgazdasági és Ipari Rt. ezzel a tranzakcióval elvesztett működésének alapvetőségét, a cég kimondotta, hogy likvidál. A likvidálás már meg is kezdődött és a Pankotai Mezőgazdasági és Ipari Rt. tisztviselőinek nagyrészt a Patria Fatimeló vette át.

Fizetékptelen a temesvári Krausz-börgyár. A több, mint 50 év óta fennálló Krausz György és Társa temesvári börgyár a napokban fizetékptelenséget jelentett, amelyet a súlyos gazdasági válság mellett a nagy kamatokkal indokol. Jellemző, hogy kimutatása szerint a gyár kamat címén az utolsó öt évben 31 millió lejt fizetett. A cég passzívai meghaladják a 40 millió lejt, míg az aktívák körülbelül ugyanilyen összeget képviselnek. A vállalat megmentése érdekében szanalási akció indult meg, amely sikerrel járhat.

Lezajlott a bukaresti kereskedő kongresszus. Bukarestből jelentik: Románia kereskedelmi érdekeltségéi vasárnap Bukarestben kongresszust tartottak, amelyek tárgya a kereskedelmet ért sérelmek orvoslásának kisürgetése volt. A kongresszust Luca P. Niculescu, a Statul Negustoresc elnöke nyitotta meg és üdvözölte a gyűlésen résztvevő Madzcaru Virgil ipari és kereskedelmi minisztert, aki az új kormány nevében a kereskedelem legteljesebb szabadságát ígérte. Kijelentette, hogy a kormány a legerélyesebben letörli a spekulációt, de a kereskedelemben rakott bilincseket is le fogja venni. Revizió alá fogja venni a vám- és adótarifa kérdését, megvalósítja az adóreformot és radikálisan fogják orvosolni az adóserelmeket. A kongresszuson

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Hétfő: Doktor ur. A Molnár Ferenc-cyklus harmadik estje. A. bérlet. Ssz. 144.
Kedd: Az ördög. A Molnár Ferenc-cyklus negyedik estje. B. bérlet. Ssz. 145.
Szerda: A testőr. A Molnár Ferenc-cyklus ötödik előadás. Premier-bérlet. Ssz. 146.
Csütörtök: Telmányi Emil önálló, egész estét betöltő hangversenye. (Rendes helyarárral. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 147.)
Péntek: A Testőr. (A Molnár Ferenc-cyklus 6-ik estje. Napi bérlet 13.- sz. C. Sorozatszám: 148.)
Szombaton délután fel 4 órákor: A Makrancos hölgy. (Harmadik újusági előadás nagyon olcsó helyarárral. Előadó tanár: Márton István. Sorozatszám: 149.)
Szombaton éjjel 11 órákor: Finom kis lakás. (Párisi bohózatújdonság. Csak felnőtteknek. Bérleten kívül, rendes helyarárral. Sorozatszám: 151.)
Vasárnap délután 3 órákor: Kaméliás hölgy. (Mozihelyarárral: 50, 40, 30, 20 és 10 lejes helyárak. Poór Lili följépésével. Sorozatszám: 152.)
Vasárnap este 6 órákor: Szereltek! (Operettrevü-újdonság 6-odszor. Rendes helyarárral. Sorozatszám: 153.)
Vasárnap este 9 órákor: Régi nyár. (Operettújdonság 10-edszor. Bérletszűnetben. Rendes helyarárral. Sorozatszám: 154.)
Hétfő: Fifi. (Operettprezris új bemutatással, új szereposztással. Napi bérlet 14. szám. B. Sorozatszám: 155.)
Szombaton este fel 9 órákor: Színház. (Előjáték Lear királyhoz „Marsall” „Ibolya”. A Molnár Ferenc-cyklus utolsó estje. Napibérlet 14. szám. A. Sorozatszám: 150.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Kedden fel 4 és fel 6 órákor: A tékozló fiu. (Előtte Pathe-Emerikus-Hiradó.)
Szerdán fel 4 és fel 6 órákor: A tékozló fiu. (Előtte Pathe-Emerikus-Hiradó.)
Csütörtökön fel 4 és fel 6 órákor: Gyere te bűnös. (A legragyogóbb vígjátékújdonság. Főszereplő: Harold Lloyd. Előtte: Pathe-Emerikus-Hiradó.)
Pénteken fel 4 és fel 6 órákor: Gyere te bűnös! (Ez Pathe-Emerikus-Hiradó.)
Vasárnap délelőtt 11 órákor: Nagyszabásu mozimatiné 15 és 10 lejes helyarárral. A halál árnyékában. (Modern dráma. Főszereplők: Magda Sonja, Werner Krauss, Angelo Ferrari, Erna Moren.) Ezenkívül új Pathe-Emerikus-Hiradó.)

A színháziroda közleményei:

Molnár Ferenc cyklus. Az eredetileg öt estére tervezett Molnár Ferenc cyklus két estével megtoldotta a színház. A közönség rendkívül érdeklődése terle szűkségessé ezt a meghosszabbítást, úgy, hogy egy hét alatt öt különféle darabot adták elő Molnár Ferencnek. Kedden este a leghíresebb Molnár darab az Ördög fog új szereposztással színrekerülni. Szerdán a Testőr-t fogják adni. A Testőr az újdonság ingerével fog hatni, mert 16 év óta nem adták Kolozsvárott. A Testőr két főszereplője: Poór Lili és Mészáros Béla. A Testőr premiere bérletfolyamban tartják meg. A Testőr előadását pénteken este rendes bérletfolyamban fogják megismételni. A cyklus utolsó estje szombaton este lesz, amikor Molnár Ferenc egyik legújabb darabja a Játék a kastélyban kerül színre, rendes bérletfolyamban.

A Molnár Ferenc utolsó estjén, szombaton: Színház. A színház igazgatóságának az a törekvése, hogy minél vonzóbbá, érdekesebbé és változatosabbá tegye a Molnár Ferenc cykust.

Épen ezért nem akarja a sorozatba iktatni a legújabb darabjait Molnárnak, hanem azokat, amelyek már régen nem kerültek színre Kolozsvárott. Szombaton a cyklus utolsó estjére a Játék a kastélyban volt kitűzve, de épen ettől a törekvéstől vezérelve az igazgatóság levette ezt az utóbbi két évben sokat játszott darabot műsorról s helyette a hét év óta nem adott Színház-at fogják adni. A színház három egyfelvonásosból áll, melynek címei: Előjáték Lear királyhoz, Marsall és Ibolya. A cyklusnak ezt az utolsó nagy érdekes előadását rendes bérletfolyamban tartják meg.

A Telmányi Emil koncert — rendes helyarárral. Grandiózus hangverseny lesz csütörtökön este a magyar színházban. A jelenkor egyik legjelentősebb hegedűse, Telmányi Emil egész estét betöltő önálló hangversenyt tartani a következő műsorról: 1. Tartini ördögtrilla szonáta, g-moll. 2. Bach: Hegedűverseny Allegro, Adagio, Presto. 3. Brahms-Telmányi: 16 Wälder. Szűnet. 4. Schuman-Telmányi: Romanc. Scarlatti-Telmányi: Allgiero. Malipiero: Il canto della lontananza. Poldowszki: Tango. Paganini-Otterstrom: Etude. 5. Dohnányi-Ruralia Hungarica. Presto. Andante rubato a la zingaresca. Molto allegro. Külön felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy a Telmányi hangversenyt rendes helyarárral tartják meg.

A tékozló fiu című 10 felvonásos bibliai tárgyú amerikai dráma a magyar színházban. Oriási sikerrel vetítik most a magyar színházban a Tékozló fiu-t, ezt a gigászi méretű amerikai filmalkotást. Tíz hatalmas felvonásra oszlik ez a példátlanul izgalmas, érdekes drámai alkotás, a melynél szebbet és tökéletesebbet talán sohasem produkált a filmgyártás. Főszereplők: Grete Nissen és William Collier.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szö 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbíthatunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Figyelem! Szolid és pontos kiszámításról országosan ismert régi cégem ajánlja ort. פשר legújabb olvasott libazsir, haj, bőr, füstölt hús és tepertőt a helybeli rabbinátus által ellátott Hechsherrel legolcsóbb napi árak mellett. **Friedmann Samuel** baronfi és zsinnygyereskedő **Oradea, Cuza Voda 6.**

Zongora kitűnő állapotban levő, helyszűke miatt, azonnal eladó. Muzeum-u. 4., ajtó 2.

Fürdőhelyen, Szászrégen mellett, vendéglő, korcsma, fűszerüzlettel elköltözés miatt sürgősen eladó vagy esetleg kiadó. Értekezni Reghu, Str. Mihai Viteazul 67. 1295

Furunculol a legjobb szer mindennemű kelés (furunkulus) ellen. Kapható minden gyógyszerárban. - Előállítja - Egger vegyészeti gyár, Cluj

Garzel fierarie - vasúzet **CLUJ** (Kolozsvár) P. M. Viteazul 13. szám. Telefon 10-43

Rádió, csillárok, égők, villanyszerelés
CONSTRUCTIO
Cluj, P. Unirii 32. Telefon: 83.

Ruhák
legdivatosabban készülnék
Aron Dávidnál
CLUJ, Calea Regele Ferdinand 32.

LITHYNIA Gyógyvíz
Paptamási ásványvíz
Gyomor-, vese-, hólyag-, upe- és csusz-banálmalak legjobb orvossága. Képviselet: DACIA viztelítő-üzem, - Cluj, Calea Regele Ferdinand

Legolesőbb ruhaüzlet: BAUMZWEIG, Regele Ferd. 11. Oriási választék női kabátokban és férfiruhákban. Női kabát 1200, férfiruha 1400, szőrmebunda 6900 lejtől

Speers kisasszony Európába repül

Írta: WERNER SCHEFF

3.

Thomas Wiesenek az alatt az év alatt, mióta Helén Angliából visszatért, kevés alkalma volt vele személyesen találkozni. Mindössze háromszor látta, és háromszor beszélt vele. Egyszer, amidőn egy Kaliforniában folyó tornánépélyre trenirozott Helén és megkérte, hogy játsszon vele. Ez alkalommal azonban szinte ki volt ábrándulva, mert könnyen megverte. Ezután egy estét akkor töltött vele, amidőn Helén Hawai szigetéről jött haza. Ekkor magába szívtá mindazt a frissességet, amit Helén Hawai szigetéről magával hozott s még bájosabbnak találta, mint valaha. Teljesen az örvényébe került, egyszermind azonban meg volt győződve, hogy Helén még kiszámíthatatlanabb, mint valaha. Végül Helén Floridában való megsebesülése után midőn az égő autóval az óceánba menekült, kereste fel a szanatóriumban. Ekkor Helén nagyon kegyes volt, de már itt is arról a szándékáról beszélt, hogy ezentúl a repülésre tér át.

Hetek mulottak el. Speers egy szót sem beszélt a leányáról. Helén pedig nem jött Newyorkba. Egyszer azt hallotta, hogy Helén Detroitban tartózkodik. Hogy mit csinál Detroitban, azt nem sikerült megtudnia. Végül egy pénzáras indiszkrécója folytán tudomást szerzett egy egymillió dolláros csekkéről, amelyet Helén atyja a leány nevében Fordnak elküldött. Az öreg még mindig kitartóan hallgatott. Ennek ellenére azonban nagyon különösen megváltozott, nyugtalan és szórakozott lett s gyakran magába szállt, mintha sötét gondolatokkal foglalkozna.

Már nagyon régen nem volt olyan esős az augusztus, mint ebben az évben. A hónap vége felé Thomas minden este hallotta a vihar dühögését a tenger felől. Ez a vihar egész bizalmas dallam lett számára, mert hiú maradt Long-Islandhoz, jóllehet, az a körülmény, hogy itt lakott, nagyon sok időt rabolt el a napiából.

Ezen az estén egyedül jött haza. Speers egész nap nem látta. Annál nagyobb volt a csodálkozása, amidőn tíz óra felé a hall airtaja kinyílt és John Speers lépett be rajta. A vihar kellős közepéből jött Speers. Cipői nedvesek voltak, ősz haja vizesen lógott az arcába s az arc maga sápadt és kifejezetlenül volt. A szemek égtek.

— Csodálkozik ugyebár, — mondotta, — amidőn Wiese felugrott. Maradjon csak a helyén! Hirtelen határoztam el, hogy magával kibeszéljem magam, úgy, hogy a vonatot kellett használnom. Az állomástól gyalog jöttem — odakint esik, kint a tengeren pedig olyan idő van, de olyan...

Az utolsó szavai elhaltak. Nem fejezte be a mondatot, hanem egy fél pillantást vetett az ablakokra. Azután pedig leült egy klubszékbe.

— Tüstént hívom a szolgát és hozatok önnek száz cipőket — udvariaskodott Thomas.

Az öreg férfi egy visszautasító mozdulattal tett:

— Az egész oly jelentéktelen, hogy egyáltalán nem érzem. Fiatalabb éveimben nagyon sokszor jártam napokon keresztül átázott cipőben.

Hirtelen, firkászva Thomas arcába nézett:

— Szereti ön Helént, Tom?

— Nem — válaszolt némi vonakodás után Wiese. Ez a vonakodás azonban valóban csak a meglepetésnek szólt.

— Nem!

— Ugy, ön tehát csak barátja?

— Miért nem? Feltételezem, hogy...

— Röviddel ezelőtt még joga lett volna hozzá, de utjabban, nem tudom tagadni, a Helén irányába táplált érzelmeim némi változáson mentek át. Izlésem szerint Helén tulságosan könyörtelen édesapjával szemben.

— Az ördögben, ön nagyon őszinte, — csattant fel Speers. Tekintetében azonban egy olyan melegség jelentkezett, amely közelebb vitte Thomashoz, arca megelevenedett, — s azonkivül ön egy jó megfigyelő — mondta elismerően. Ön azonban nem tudja, — folytatta, — hogy mindez Helén kedélybetegségének a következménye.

— Helén beteg?

— Feltételezem, hogy valami betegséget lepez előtünk, különben lehetetlen volna, amit most csinál velem... Az öreg messze maga elé nézett és a szeméi a könnybe csillogtak — tudja maga azt, hogy hol van most Helén?

— Detroitban?

— Nem... Newfundlandban...

St. Johnsnál... A géppel együtt, amivel Európába készült repülni...

Thomas Wieseben elakadt a szó. Most azonban minden világos lett előtte. Világos lett főnöke hallgatása, a csekk, ami Fordhoz ment és a depresszió, ami az öreg embert hatalmába kerítette. Megrémült és hirtelen fojtogató félelem jelentkezett benne Helénért.

Ekkor elkezdett Speers beszélni. Elmondotta, hogy milyen hatással volt Helénre Lindbergh repülése. Elmondotta, miként építettett egy apparátust Fordnál a legnagyobb csendben, elvonulva a nyilvánosság elől, amelyet csak tervének sikerülése után akar megjelenni. Elmondotta, milyen mámoros attól a tervtől, hogy az első asszony legyen, aki odaát Irországban partof ér s elmondotta azt is, hogy semmiféle tiltakozása nem tudta megingatni Helént elhatározásában.

— Malher és Ronger a pilótái — tette hozzá Speers — Giwens a motörje. És most... és most...

Elakadt és olyan szemekkel nézett Thomásra, amelyben valami kiderítetlen ragyogott.

Végül kitor belőle.

— Thomas... Önnek vele együtt kell repülnie!

— Nekem? — kérdezte Thomas egyszerűen. Ezután elhallgatott. Valami felfoghatatlan lépett a közelébe és ejtette a hatalmába.

— Helén kívánsága ellen — hallotta, mint az ősz férfi mondta — tiltakoztam — mert mit tartozik önre a Helén boldonsága... Miért veszélyeztette ön, miatta az életét, Helén azonban azt válaszolta, ön egyáltalán nem gyáva és szüksége van egy negyedik kísérőre.

Nagyon sovány érv — gondolta Thomas Wiese.

— Sokkal veszélytelenebb, mint ön hiszi, — közölte Speers. A gépnek három motorja van. Maalberry nagyon ügyes, pár héttel ezelőtt ő volt az egyetlen, aki Honoluluba érkezett, keresztül a Pacifikon. Mi akadályozná meg, hogy Irországba érjen? Irország — nevetett fel hirtelen oly különösen, hogy Thomas megakadt rajta — haha, Irország.

Az öreg arca úgy eltorzult, mint egy örültté. Hangtalanul nevetett, kezei egymásba voltak markolva s minden izom remegett rajta.

— Természetes, hogy nem mondok nemet, — mondotta Thomas. Főnöke arcát először életében látta visszataszítónak, de nem térhetett ki. Ép a vakmerőség volt az, ami izgatói kezdte s ehhez még hozzájárult valami, amit csak később tudott megmagyarázni magának, amidőn egyedül volt: hozzá-

járult a Helénért való gondoskodás.

Speers egész el volt ragadtatva, csupa szívélvesség volt és meglepődöttség. Jachtja holnan a tengerre szállt, hogy Thomast St. Johnshoz vigye. Nincs semmi idő a vesztelésre.

Helén és pilótája türelmetlenül várnak az idő megváltozására és azután el akarnak repülni. Ő, Speers a hibás, amiért Thomas oly későn értesült a dolgról, tudniillik, mindig félt ettől a beszélgetéstől. Milyen nagy lesz Helén öröme, ha megérkezik!

Midőn Thomas elgondolkodásából föltekintett, John Speers nyugtalanító mosolyával találkozott, mely nyugtalanul ő rajta csüszött.

4.

Newfundland előtt olyan vihar tört ki, aminőre a legöregebb tengerészek sem emlékeztek. S ebben a viharban olyan volt az átkelés, hogy Thomas Wiese nem hitte, hogy valaha is megpillanthatja St. Johns szikláit. Végül azonban szárazföldre értek és a kihajózás megtörténhetett, azzal a feltétellel, hogy vállalkás az öngyilkosság kockázatát.

Az első csónak rögtön megtelt vízzel, a második pedig félig. Pár pillanattal később a vihar a csónakot a jacht oldalán zuzta szét. A kiszállás tehát csak úgy történhetett meg, hogy az evezőpadra kötöztette magát s valahogy így sikerült a partra vergődni.

Most jött azonban a legboldogabb dolog. Feltételezve érte el Thomas Wiese a partot, hol alakok jelentek meg előtte és egy asszony, olajos köpenyben a férfiak között, Helén. Feléjük megy, kinyújtja a kezét, Helén meredten néz, miközben az eső nedves hóvat vegyessen csap az arcába:

— Maga az, Tom?

Tom nevet.

— Természetesen!... Nem várt?

Helén:

— Hogy kerül ön ide?

Thomas most vette észre, hogy valami nem stimmel, a zsebébe nyúl, kivieszi azt a levelet, amit Speers a búcsuzáskor odadt át. Helén átveszi a levelet, anélkül, hogy üdvözölné. Menjünk a barakkba — mondja. Wiese lehangoltan megy utána, érzi, hogy fölőlegesen s hogy Helén kívánsága ellenére jelent meg. A többi férfi visszamaradt, mert a csónakban ládák és hordók voltak, amiket a szárazra kellett vonni. Thomas körülnéz a széles, nagy sziklás falain, amelyen pár hullámbádogból készült házikó, egy hangár és egy drótnélküli táviróállomás oszlopa mered. Mindezeket Helén várásolta ki a barátságatlan talajból. Mint később értesült, pár száz ember heteken keresztül dolgozott csupán azért, hogy a falait annyira kiegyenesítsék, hogy startolni lehessen rajta repülőgéppel.

Helén vele együtt lép a kunyhóba. A kunyhó berendezése lakályos, szinte elegáns, olyan, amilyen illik egy John Speers leányához. Helén intésére elbűnik a néger nő, aki ép akartással volt elfoglalva. Helén leteszi a kabátját és a sapkáját, haragosan kerül a férfi tekintetét. A férfi nem tudja kitalálni, mi történt. Ezután Helén gyorsan felbontja a levelet és elolvassa. Az ablak elé lép, egy kicsit gondolkodik, majd Thomas felé fordul és így szól:

— Apám azt a feltételt szabta, hogy ön velem repüljön... Jól van. Beelemegyek a feltételbe.

Thomas Wiese kimerülten a tengeri utazástól és a partraszállástól, közel van ahhoz, hogy összeessék. Mindaz tehát nem igaz, amit az öreg neki mondott. Az öreg tehát át a leánya vakára küldte. Minden további nélkül men-

tegetőzni kezd Helén előtt. Felvágósítja a tévedésről, amelybe akarattán kívül került. Helén meghallgatja s a szeméit olyan magasra huzza, mintha kineznek.

— Teljesen mindegy, Thomas. Apa feltételezte, hogy ön vonakodni fog, ha megtudja, hogy az én akaratom ellenére kerül ide. Ön azonban én nagyon szívesen veszem, ha... ha a dolgot tényleg megfontolja magában.

— Nem vagyok gyerek — válaszolt Thomas haragosan.

Helén végre megfogja a férfi kezét.

— Mi barátok leszünk — mondja ki, békítően.

(Folytatása köv.)

SPORT

Eldöntetlen marad a kolozsvári derby

(Cluj-Kolozsvár, november 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vasárnapi forduló mérkőzése sok izgalmat, de kevés sportélményt nyújtottak. A nap eseménye a KAC—Romania találkozás volt, mely a derby meccsek természeteként izgalmat, de közepes nivóju játékot hozott. A mérkőzés nagy részében a Romania volt fölényben, csatársora azonban váratlanul csődöt mondott és a fellemes Romania csatárok néhány sikertelen egyéni akción kívül semmit nem tudtak produkálni. Egyedül Cipcigan játéka emelkedett ki a bajnoksapat csatársorából. A KAC védelme hivatalának magaslátán állott, Szathmáry néhány szép védést produkált régi nagy formájára emlékeztető trükkökkel, a Kajla —Pajsz hátrépar ujra kitűnően szerepelt. A 0:0 eredmény mindazonáltal nem felel meg a tényleges erőviszonyoknak. A Romania kisgólarányu győzelme lett volna realis. Bíró Cincár.

Universitatea—RMS 4:0 (2:0). Unalmas, szürke játék, melyben az U állandó fölényel, könnyen győz. Sem a győzelem, sem a vesztes csapat nem mutattak különösebbet. Az RMS csapata rendkívül gyenge együttes, az U is csak árnyéka önmagának. A 36-ik percben Giurgiu kiállítja. Góllövők Marsal és Ghilezan Bíró Salvan.

KMSC—Sodronyipar 0:0. A Sodronyipar jöképességi csapatának izgalmas és élvezetes játék után sikerült eldöntetlen elérnie a KMSC-vel és ezzel az első pontot is megszerezte a bajnokságot. A Sodronyipar kitűnő rakkoló együttes, mely lelkes és rámenős játékmódrával még néhány kolozsvári csapatnak lesterős ellenfele.

Vidéki eredmények

Nagyvárad. Törekvés—Makkabea 8:0 (3:0).

Agyszalonta. Crisana—NSC 4:0.

Arad. AAC—Piskii CFR 4:1 (0:1). — AMTE—Olimpia 3:0 (1:0). — Tricolor—Vointa 2:1 (1:1). — ATE—Gloria CFR 3:1 (1:1).

Temesvár. Politechnica—Fratelia 1:1 (1:0). — TMTE—Rapid 5:1 (0:0). — TAC—Banatul 3:2 (2:1). — A Kinizi —Kadima meccs elmaradt.

Resica. UDR—ZsSe 2:1 (2:0).

Gyulafehérvár. Unirea—HTV (Nagy-szeben) 5:1 (2:1).

Brassó. IAR—BCFR 7:3 (3:3). — Coltea—BMTE 3:1 (2:1).

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejeért kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban

KIADÓHIVA
Str. B.
SZERKESZT
Ejjei tel
ELOFIZETES
Egész év
Félévre
Negyedé
Egy óra

IX évfolya
1928 Nov
5689

Neg
stal
A ké

(Bucuresti-Bu
Uj Kelet tud.)
Népek rendezés
egyezmény vár
várható követel
nép homlokerél
lakoztatja ug
sajtót és a k
ugyanis, hogy
Comnen berlin
Vintia távirati
kor a Maniu-k
kút. A liberáli
elnöke ezzel a
biztosítani a n
zést, holott azt
kizárólag az
kintettel
olyan engedné
berális kormány
dok megadni
Ervó
meg
Bratianu Vin
sakkhuzása az
mert az egyez
tótta az utat a
földi kölcsön s
állásnak megg
ugyanis, amint
elején megirtu
járulása nélkül
lejt stabilizációj
biztosítani. A
an ragszokdta
nak régebben
papirlejtben, ha
lák vissza, am
valamint a bel
szere garantált
háborúelőti ar
kölcsönöknek a
se súlyos terh
kább, mert
a világhábor
tobát sem f
és így az am
németeknek
masan
Mintogy azon
fizetése nélkül
semmiképen se
természetes is,
zésére vonatko
lehet megválto
mert a Berlinb
teljahaalmu me

A német-rom
gót azok a nyil
lyekel a Berlin
jai tettek a ko